

Central Asia as a Core Area: Iran as an Origin for the European Aurignacian

Marcel Otte

Université de Liège

Received: December, 10, 2013

Accepted: January, 10, 2014

Abstract: A sizeable number of sites with Aurignacian assemblage have recently been discovered in Central Asia, as well as in Iran. At the same latitude as Europe and widely open to the north of the Black Sea, these sites suggest a clear movement of people westwards, from Asia to Europe, bringing both new techniques and new populations as early as 40 thousand years ago. As there has been no other break in the European prehistory since then, all these populations seem to be the real first Indo-Europeans, extending from northern India to the farthest parts of western of Europe.

Keywords: Early Europeans, Early Aurignacian, Central Asia, early migrations, Indo-Europeans.

Introduction

Like a funnel, the western end of the vastness of Asia encloses the bottleneck that joins Europe. Everything we can observe in the West corresponds to a superimposition of successive influences from events that largely took place in the East. It is thus impossible to understand the European prehistory without awareness of the many preceding events that took place in Central Asia (Otte & Koslowski 2007: Fig. 1). For example, we clearly see that pointed blades and Levallois blade production are much earlier at Obi-Rahmat, Uzbekistan (80 to 40,000 BP) (Derevianko *et al.* 2004) and Kara-Bom, Siberia (42,000 BP) (Vandenberghe *et al.* 2013) than it is in the European Gravettian (31,000 BP) (Tsanova 2013: Fig. 2). This movement followed the northern plains to meet the Aurignacian at the geographic extremity of the European peninsula (Ranov *et al.* 2012; Goebel *et al.* 1993; Otte *et al.* 2012). However, in the more southern hills, the transition from the Mousterian took place through an entirely different mechanism: in the Zagros, Mousterian or in any other region where flint is found as smaller knapped blocks, methods of bladelet production predominated. The tools (narrow points and thick end-scrapers) are similar to the Aurignacian and were widespread along the margins of this immense territory, in Siberia (Ust-Karakol) (Otte & Derevianko 2001: Fig. 3), Uzbekistan (Vandenberghe *et al.* 2013: Fig. 4), Tajikistan (Ranov 2012: Fig. 5), Afghanistan (Davis 2004: Fig. 6) and particularly in Iran (Otte *et al.* 2012: Fig. 7) and Iraq (Solecki 1963: Fig. 8). Alongside pointed bladelets, apparently used as arrow points, pendants and bone tools also appeared, suggesting the development of a new way of life. This way of life maintained a competitive relationship with nature by the use of projectile weapons (e.g., bow and arrow and spears) and took from the prey the most characteristics symbols

of danger (the canine teeth). Once these symbolic barriers were crossed, demographic expansion accelerated with lateral geographic movements from Pakistan to Europe.

We can follow this axis of innovation along the margins of Central Asia. In the east, it is continuous through time, while in Europe the western margin was crossed abruptly and rather late. But this simultaneously brought new group of artifacts (projectile weapons), the first artistic manifestations (in Coliboaia, Romania) and especially modern anatomy, from Russia (Praslov & Rogachev 1982; Marom *et al.* 2012, Kostienki XIV; Fig. 9) to Central Europe (at the site of Mladeč, in Moravia). This is thus a new population, arriving directly from Asia, with all of its customs and unique ethnicity and gradually settles in Europe.

This observation had already been pointed out by D. Garrod (1937), and then by R. Solecki (1963), D. Olszewski (1993) and H. Delporte (1998), but was systematically rejected for obscure ideological reasons that see everything coming out of Africa, without the least documented argument.

Returning to Iran, known as a veritable “core area” of discoveries (Otte 2010), not only for the fairly large number of sites found here, but also the numerous excavations carried out in Iran (Berillon *et al.* 2007; Piperno 1973; Conard & Ghasidian 2011). The Aurignacian is thus now well-documented (Otte 2006, 2012). Western Iran is equally rich (Solecki 1963) because of the sites protected

Marcel Otte
Université de Liège 7
Place du XX Août, Bât. A14000,
Liège, BELGIUM
Marcel.Otte@ulg.ac.be

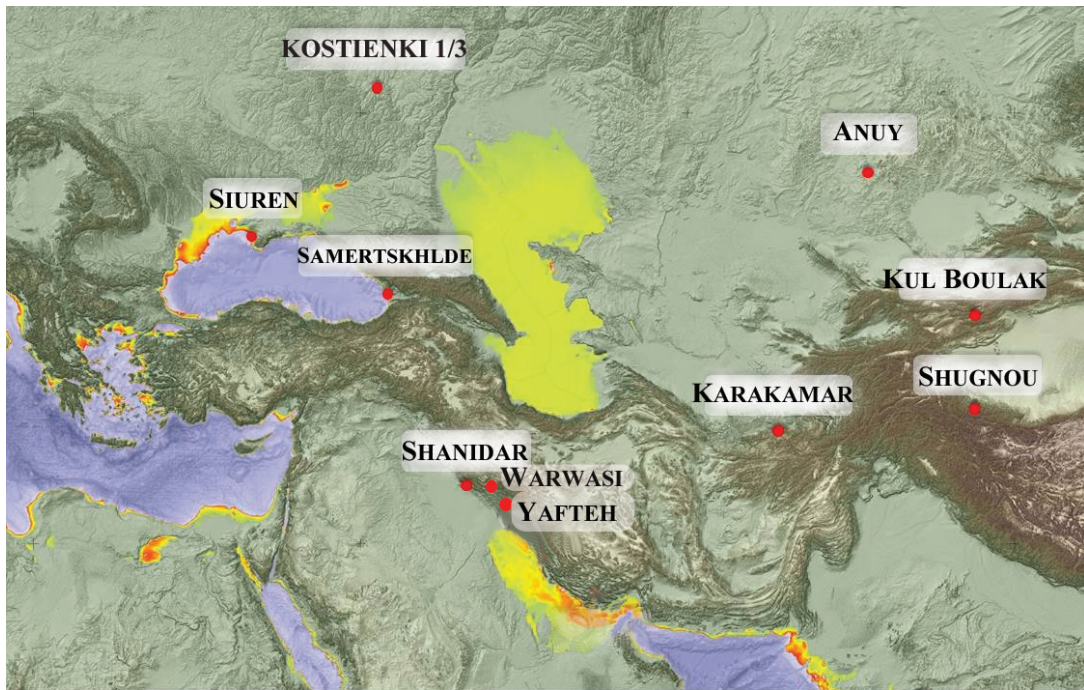

Fig. 1. Distribution of the easternmost Aurignacian sites, presumably the origins of the European populations.

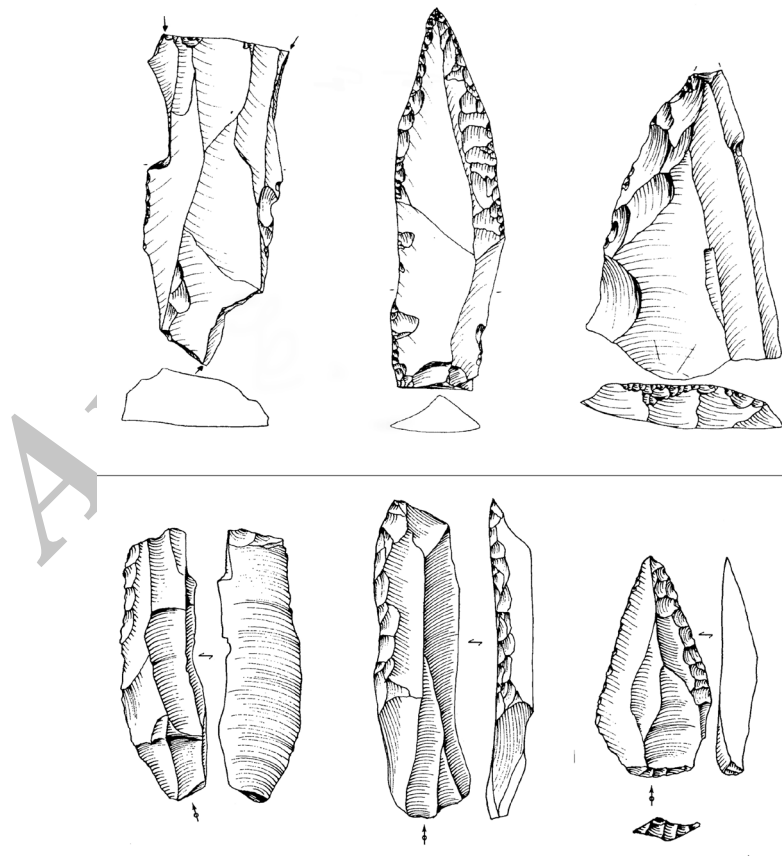

Fig. 2. Levallois blade patterns, oriented toward the production of pointed blades, retouched blades and burins. This pattern, completely different from the Aurignacian, involves the more northern regions and led to the Gravettian in the plains of Europe (Goebel, Petrin and Derevianko 1993; Derevianko *et al.* 2004).

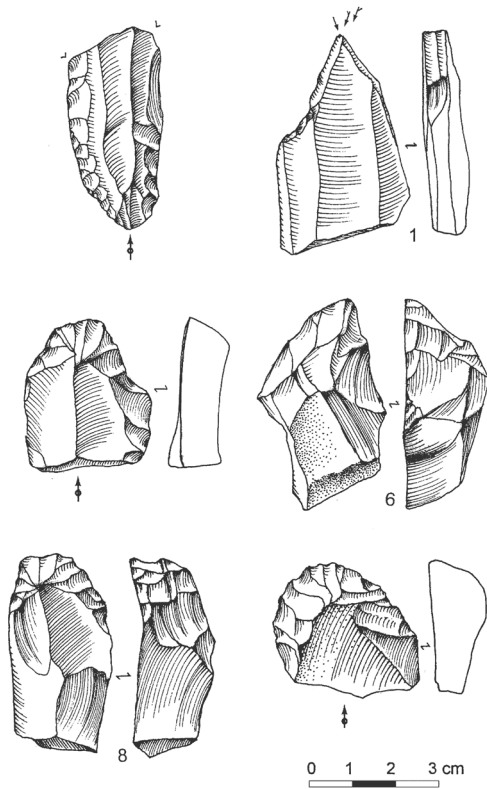

Fig. 3. The Aurignacian of the Altai (Otte & Derevianko 2001). Retouched blade, burin and carinated end-scrapers.

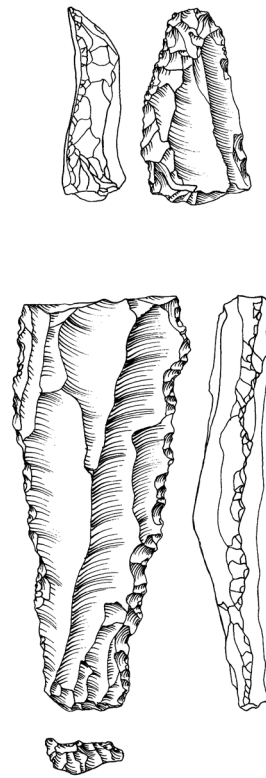

Fig. 4. The Aurignacian of Kul-Boulak, Uzbekistan (Vandenbergh et al. 2013). Carinated endscraper and Aurignacian blade.

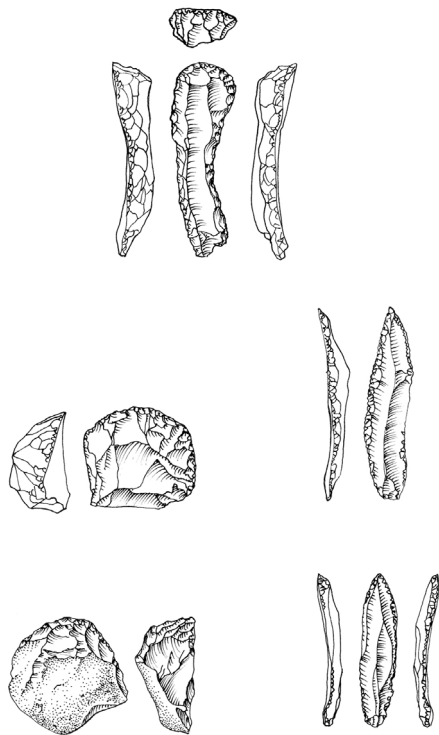

Fig. 5. The Aurignacian of Shugnou, Tajikistan (Ranov et al. 2012). End-scraper on Aurignacian blade, carinated endscrapers, Arjaneh points.

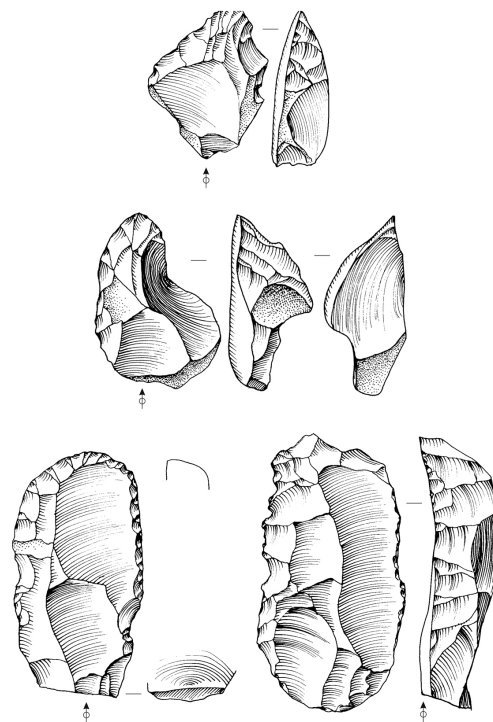

Fig. 6. Kara Kamar, Afghanistan (Davis 2004). Aurignacian: carinated endscrapers, endscraper on retouched blade, denticulate.

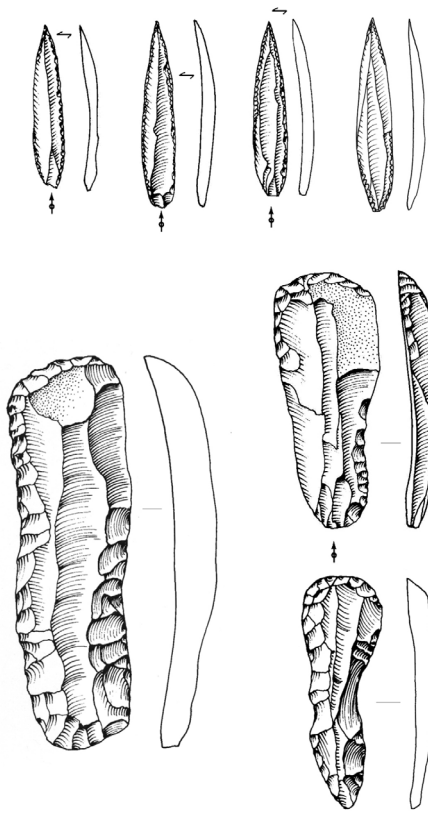

Fig. 7. Yafteh (Otte *et al.* 2007). Aurignacian: Arjeneh points, end-scrapers on retouched blades.

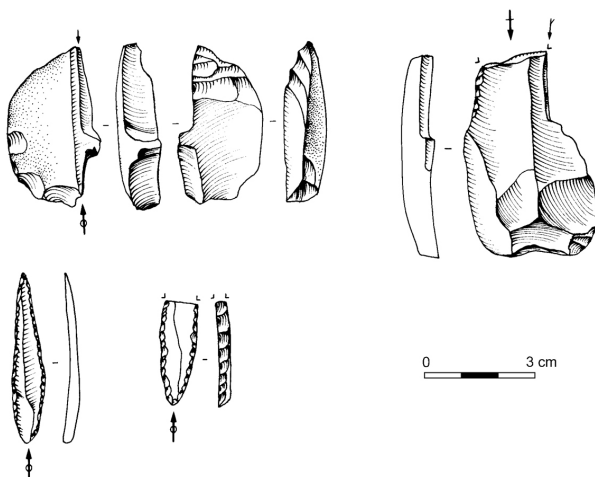

Fig. 8. Shanidar, Iraq. Zagros Aurignacian: carinated burin and Arjeneh points (Solecki 1963).

by natural shelters. The desert zones of Central Iran and the artesian wells of Uzbekistan also show evidence of open-air occupations where the Aurignacian population lived prior to their western migrations (Otte & Biglari 2004; Vandenberghe *et al.* 2013).

The site of Warwasi in the Iranian Zagros, in particular, contains a very long stratigraphic sequence during which the local Mousterian (called the “Zagros Mousterian”; see Otte 2007) gradually becomes the classic Aurignacian by the production of bladelets and the reduction in Levallois products (Olszewski 1993; Tsanova *et al.* 2011). These Mousterian elements are moreover found throughout the upper part of the sequence until they turn into fully developed Aurignacian as traces or souvenirs. Curious “disks” also appear in these assemblages, for which the function remains unknown, and true backed bladelets appear that are comparable to those observed in Europe much later.

From the Altai to the Zagros, an ethnic and cultural concentration, that the political upheavals of the 20th century have largely obscured, was formed over a long period of time. These ideological frontiers are now passed, and a fresh opportunity to understand European phenomena on a vast scale has now been opened before us and we can see the formation of the traditions and populations that would succeed the Neandertals surviving in Europe. Central areas, defined by concentrations of ideas and populations, favor innovations more so than on their margins, which remain loyal to their traditions. It is thus in Asia, and particularly in Iran, that we should focus our attention if we wish to understand European phenomena.

References

- Berillon, G., A. Asgari Khanghah, P. Antoint, J.-J. Bahain, B. Chevrier, V. Zeitoun, N. Aminzadeh, M. Beheshti, H. Ebadollahi Chanzanagh and S. Noshadi,
2007 Discovery of New Open Air Palaeolithic Localities in Central Alborz (Northern Iran). *Journal of Human Evolution* 52 (4), 380-387.
- Conard, N. J. and E. Ghsidian,
2011 The Rostamian Cultural Group and the Taxonomy of the Iranian Upper Paleolithic. In: *Between Sand and Sea: The Archaeology and Human Ecology of Southwestern Asia*. Kerns Verlag, Tübingen, pp. 33-50.
- Davis, R. S.,
2004 Kara Kamar in Northern Afghanistan: Aurignacian, Aurignacoid, or Just Plain Upper Paleolithic? In: Derevianko, P.P. & Nokrina, T.I. (Eds.), *Arkheologiya i Paleokologiya Evrazii, The Archaeology and Paleocology of Eurasia*. Russian Academy of Science Press, Novosibirsk, pp. 211-217.
- Delporte, H.,
1998 *Les Aurignaciens, premiers hommes modernes*. La maison des roches éditeur, Paris.
- Derevianko, A. P., A. I. Krivoshepin, A. A. Anoinin, P. J. Wrinn, and U. I. Islamov,
2004 *The Lithic Industry of Obi-Rakhmat Grotto*. Institute of Archaeology and Ethnography, Novosibirsk.
- Garrod, D.,
1937 The Near-East as a Gateway of Prehistoric Migration. In: MacCurdy, G.G. (Ed.), *Early Man*, J.B. Lippincott, Philadelphia, pp.33-40.

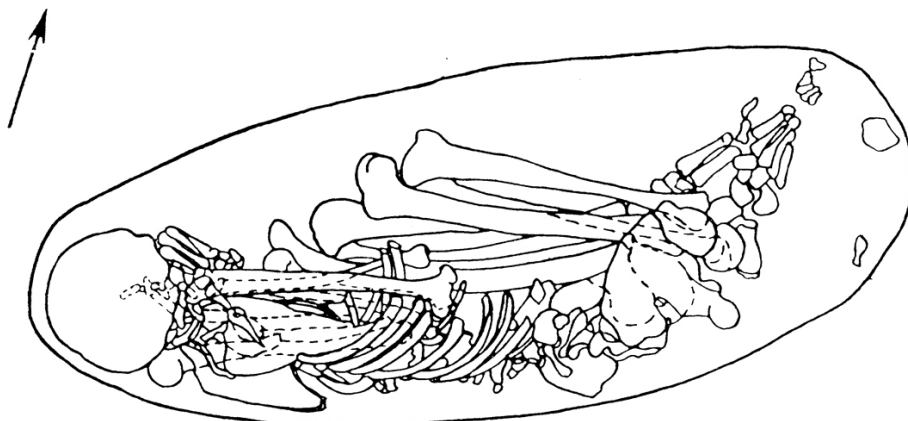

Fig. 9. Aurignacian burial at Kostienki XIV, after Praslov & Rogatchev 1982, dated to 33,000 BP (Marom *et al.* 2012).

- Goebel, T., V. Petrin, A. Derevianko,
1993 "Dating the Middle-to-Upper-Paleolithic Transition at Karabom." *Current Anthropology* 34(4), 452-458.
- Marom, A., S. O. Mcculagh, T. F. G. Higham, A. Sinitsyn, R. E. M. Hedges,
2012 "Single Amino Acid Radiocarbon Dating of Upper Paleolithic Modern Humans." *Proceedings of the National Academy of Sciences* 109(8), 6878-6881.
- Olszewski, D. I.,
1993 "The Late Baradostian Occupation at Warwasi Rockshelter, Iran." In: Olszewski, D.I., & Dibble, H.L. (Eds.), *The Paleolithic Prehistory of the Zagros*, University Museum, University of Pennsylvania, Philadelphia, pp.187-207.
- Otte, M.,
2006 "The Aurignacian of the Caucasus." In: Zilhão, J. & Bar-Yosef, O. (Eds.), *Towards a Definition of the Aurignacian*, Instituto Português de Arqueologia, Lisboa, pp.287-294.
2012 "The Zagros Aurignacian." *Journal of the Israel Prehistoric Society* 40, 85-94.
- Otte, M. and A. Derevianko,
2001 "The Aurignacian in Altaï." *Antiquity* 287, 44-49.
- Otte, M. and F. Biglari,
2004 "Témoins aurignaciens dans le Zagros, Iran." *Anthropologie* 42(3), 243-247.
- Otte, M. and J.K. Kozłowski (Eds.)
2007 *L'Aurignacien du Zagros*. ERAUL 118, Liège.
- Otte, M., F. Biglari, D. Flas, S. Shidrang, N. Zwyns, M. Mashkour, R. Naderi, A. Mohasebi, N. Hashemi, J. Darvish, and V. Radu,
2007 "The Aurignacian in the Zagros Region: New Research at Yafteh Cave, Lorestan, Iran." *Antiquity* 81, 82-96.
- Otte, M., S. Shidrang, and D. Flas (Eds.)
2012 *L'Aurignacien de la Grotte Yafteh et son contexte (fouilles 2005-2008) / The Aurignacian of Yafteh Cave and its context (2005-2008 excavations)*. ERAUE-132, Liège.
- Piperno, M.,
1973 "Upper Palaeolithic Caves in Southern Iran: Preliminary report." *East and West* 24, 1-9.
- Praslov, N., and A. Rogachev,
1982 *Palaeolithic of the Kostienki-Borschevo Area*. Soviet Academy of Sciences, Saint Petersburg.
- Ranov, V. A., Kolobova, K. A. and A. I. Krivoshapkin,
2012 "Paleoenvironment. The Stone Age: The Upper Paleolithic Assemblages of Shugnou, Tajikistan." *Archaeology, Ethnology and Anthropology of Eurasia* 40(2), 2-24.
- Solecki, R. S.,
1963 "Prehistory in Shanidar Valley, Northern Iraq: Fresh Insights Into Near Eastern Prehistory from the Middle Paleolithic to the Proto-Neolithic are Obtained." *Science* 139, 179-193.
- Tsanova, T.,
2013 "The Beginning of the Upper Paleolithic in the Iranian Zagros: A Taphonomic Approach and Techno-economic Comparison of Early Baradostian Assemblages from Warwasi and Yafteh (Iran)." *Journal of Human Evolution* 65(1), 39-64.
- Tsanova, T., N. Zwyns, L. Eizenberg, N. Teyssandier, F. Le Brun-Ricalens and M. Otte,
2011 "Le plus petit dénominateur commun : réflexion sur la variabilité des ensembles lamellaires du Paléolithique supérieur ancien d'Eurasie. Un bilan autour des exemples de Kozarnika (Est des Balkans) et Yafteh (Zagros central). Original Research Article." *L'Anthropologie* 2011.10.005.
- Vandenberghe, D. A. G., D. Flas, M. De Dapper, J. Van Nieuland, K. Kolobova, K. Pavlenok, U. Islamov, E. DePelsmaecker, A. E. Debeer and J. P. Buylaert,
2013 "Revisiting the Palaeolithic Site of Kulbulak (Uzbekistan): First Results from Luminescence Dating." *Quaternary international* 324, 180-189.

چکیده‌ی مقالات به زبان فارسی

دوران در مقایسه با ادوار پیشین شاهد حضور به مراتب بیشتر اشیای هنری، جعبه ابزارهای پیچیده‌تر شده و شواهد افزایش در ظرفیت انسانی برای مناسک و باورها هستیم. در ارتباط با پیشرفت اشاره شده، شاید مهم‌ترین تحول در تاریخ زیستی نوع بشر، گسترش گونه‌ی جدیدی از انسان به نام انسان هوشمند هوشمند که با نام انسان با رفتار مدرن نیز شناخته می‌شود است. در این مقاله تلاش شده تا با استفاده از یافته‌های باستان‌شناختی به جای مانده و همچنین یافته‌هایی که به صورت غیرمستقیم به این گسترش مربوط هستند همچون مناسک و آداب تدفین، بیانات هنری، تفکر نمادین، و در نهایت زبان ساختارمند به بحث پیرامون توانایی‌های شناختی برای رشد و توسعه در انسان هوشمند هوشمند پرداخته و در نتیجه خواهیم دید این نوآوری‌ها و پیامدهای آنها چه نقشی در انسان بودن داشته‌اند.

واژگان کلیدی: انسان هوشمند هوشمند، انسان با رفتار مدرن، انتقال از پارینه‌سنگی میانی به جدید، شناخت انسانی، خلاقیت انسانی

آسیای مرکزی به مثابه یک ناحیه هسته‌ای: ایران به عنوان یک منشاء برای اوریناسی

اروپا

مارسل اوت

دانشگاه لیژ

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۹/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۱۰/۲۹

خلاصه: به تازگی تعداد قابل توجهی از محوطه‌های باستانی دارای مجموعه‌های اوریناسی در آسیای مرکزی و همچنین ایران کشف شده‌اند. پراکنش چنین محوطه‌هایی در عرض جغرافیایی یکسان در اروپا و شمال دریای سیاه، موید حرکت آشکار جوامع به سوی غرب از آسیا به اروپاست که با خود فناوری جدید را در حوالی ۴۰ هزار سال پیش به همراه بردند. از آنجایی که پس از این مهاجرت، هیچ گسستی در

اهمیت داده‌های پارینه‌سنگی ایران در بازگشایی نکات کلیدی در تطور انسان

جان. د. اسپت

دانشگاه میشیگان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۱/۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۱۲/۴

خلاصه: ایران به حق برای شواهد باستان‌شناختی فوق‌العاده خود در دوره‌های مفرغ، آهن و ادوار فرهنگی سپسین شهره است، شواهدی که ایران را به یکی از مراکز اصلی آغاز تمدن‌ها در جهان تبدیل نموده است. با این حال و در مقام مقایسه، مدارک بسیار کمتری در مورد پارینه‌سنگی ایران که تقریباً دو میلیون سال قدمت داشته و بیش از ۹۹٫۵ درصد از باستان‌شناسی کشور را شامل می‌شود در دست است. این نوشتار کوشش دارد تا کشفیات جدید در دیرین انسان‌شناسی، باستان‌شناسی و ژنتیک را که فهم ما در درک تاریخ انسان در اوراسیا را دگرگون ساخته‌اند، پررنگ سازد. تعجب آور نیست که در این میان بسیاری از این موارد کماکان در حال تغییرند و بسیاری از نکات و پرسش‌های مطروحه نیز بی‌پاسخ مانده‌اند. هدف از این مقاله نشان دادن توان بی‌بدیل و اهمیت داده نشده مدارک پارینه‌سنگی ایران در کمک به فهم بهتر این مرحله پویا و جذاب از زندگی بشر است.

واژگان کلیدی: ایران، خاورمیانه، پارینه‌سنگی، انسان راست قامت، ثاندرتال، پیدایش انسان مدرن

گسترش خلاقیت انسانی: مواد شناختی در مدارک باستان‌شناسی پارینه‌سنگی جدید

کامیار عبدی

دانشگاه تربیت مدرس

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۱/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۱/۱۵

خلاصه: انتقال از پارینه‌سنگی میانی به جدید (۴۰۰۰۰ سال پیش از حال) و در پی آن دوران پارینه‌سنگی جدید شاهد جهشی عمده در خلاقیت انسانی است. در این

تشابه و تفاوت اندازه‌گیری گردید. نتایج استفاده از این روش حاکی از اینند که تفاوت‌های باارزی در ناحیه‌ی میانی صورت در نئاندرتال‌ها و انسان‌های پارینه‌سنگی جدید مشاهده می‌شود. نتایج همچنین نشان داده‌اند که نئاندرتال‌های اروپایی حداقل از جنبه ریخت‌شناسی ناحیه‌ی میانی صورت، جامعه‌ای منحصربه‌فرد بوده‌اند. **واژگان کلیدی:** آنالیز سه بعدی ژئومتریکی مورفومتریکی، نئاندرتال، ناحیه‌ی میانی صورت، اروپا، انسان ریخت‌های پلیستوسن جدید

مدارک پیش از تاریخ اروپا مشاهده نمی‌شود، می‌توان تمامی این جوامع را نخستین هند و اروپاییانی نامید که از شمال هند تا غربی‌ترین مناطق اروپا پراکنده شدند. **واژگان کلیدی:** نخستین اروپاییان، اوریناسی آغازین، آسیای مرکزی، نخستین مهاجرت‌ها، هند و اروپاییان

منشاء انسان مدرن: جلوآمدگی ناحیه‌ی میانی صورت، راهبرد سه بعدی

حامد وحدتی نسب*
دانشگاه تربیت مدرس

کاوش در سازه‌های شماره‌ی ۱ و ۲۰ در شهر سوخته

سید منصور سیدسجادی*
پژوهشکده باستان شناسی

جفری آ. کلارک
دانشگاه ایالتی آریزونا

*نویسنده مسئول

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۲/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۳/۱۱

حسین مرادی
دانشگاه تهران

*نویسنده مسئول

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۲/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۳/۲۴

خلاصه: در این مقاله نتایج مقدماتی کاوش در سازه‌های شماره‌ی ۱ و ۲۰ ارائه می‌گردد. سازه‌ی شماره‌ی ۱، بزرگ و شامل ده‌ها اتاق/فضا است و مشتمل بر ۶ مرحله (مراحل A-F) متناسب به دوره‌های II و III شهرسوخته است. مرحله‌ی A قدیمی‌ترین بوده و بیشتر ساختارهای این مرحله شامل اتاق‌های ذخیره‌سازی همراه با مهرها، اثر مهر و دیگر اشیای اداری است. مرحله‌ی B به خوبی ثبت نگردیده، هرچند تغییراتی در خصوص کاربری در آن مشاهده می‌شود. مرحله‌ی C تا حدودی مشابه مرحله‌ی قبلی است. در مرحله‌ی D سازه به ساختاری بزرگ مبدل گشته که شاید متأثر از رشد پیچیدگی بیشتر در سیستم بوده باشد. ورودی‌های اصلی در قسمت جنوبی قرار داشته، فضاهای زیستی در مرکز و فضاهای ذخیره‌سازی در لبه‌های شرقی و غربی قرار گرفته‌اند. حدود ۵۰ فضا در مرحله‌ی E مورد کاوش قرار گرفتند، ولی بخش اصلی این ساختار مشتمل بر ۱۰ اتاق است. مرحله‌ی F آخرین مرحله‌ی استقرار پیش از ترک محوطه بوده است. سازه‌ی

خلاصه: نئاندرتال‌ها در ناحیه‌ی میانی صورت خود خصایص ریخت‌شناسی ویژه‌ای دارند که آنان را با تمامی غیر نئاندرتال‌های هم‌عصرشان و همچنین تمامی انسان ریخت‌ها متمایز ساخته است. در انسان نئاندرتال استخوان‌های نواحی گونه‌ای و فک بالا در مقایسه با انسان‌های مدرن کشیده‌تر شده که در نتیجه ناحیه‌ی میانی صورت به گونه‌ای جلوآمده که در هیچیک از انسان‌های مدرن دیده نمی‌شود. این ویژگی به نام جلوآمدگی ناحیه‌ی میانی صورت شناخته می‌شود (MFP). کاسته شدن از میزان جلوآمدگی ناحیه‌ی میانی صورت یکی از نکات کلیدی در تمایز بین نئاندرتال‌ها و انسان‌های مدرن است، تا جایی که برخی آن را یکی از مهمترین بروزات ریختی "مدرن شدن" نامیده‌اند. در این پژوهش میزان تشابه در ناحیه‌ی میانی صورت انسان ریخت‌های پلیستوسن جدید اروپا شامل نئاندرتال‌ها و انسان‌های پارینه‌سنگی جدید سنجیده شده است. برای سنجش درجه‌ی تشابه در ناحیه‌ی میانی صورت، روشی نوین بنام آنالیز سه بعدی ژئومتریکی مورفومتریکی (GM3DA) برای این پژوهش تدوین گردید. نرم افزار رایانه‌ای، داده‌های خام ریخت‌شناسی را تبدیل به منحنی‌هایی نمود که قابلیت استفاده‌ی آماری داشته و از این طریق میزان

وجود می‌توان تاحدودی کاربرد الاهی آتش را در متون اورارتویی در رابطه با مهمترین خدای اورارتو، خالدی ردیابی نمود. این نوشتار در پی آن است تا با استفاده از شواهدی همچون نمایش خالدی بر روی یک سپر از محوطه‌ی باستانی انزاف و آتشدان‌های محوطه آیانیس، نشان دهد که آتش برای خالدی برپای گردیده بوده و می‌توان از آن بعنوان "آتش پیروز" یاد نمود. همچنین خالدی خود می‌توانسته به عنوان الاهی آتش در نظر گرفته شود جایی که ویژگی‌های آتش پیروز را دارا بوده: همواره سوختن، ارتباط با خدای پیروزی، سوختن در معابد و حتی شاید هم نیاز به قربانی و نذورات.

واژگان کلیدی: الاهی آتش، خالدی، خدای پیروزی، اورارتوییان

شماره‌ی ۲۰ در شمال غرب سازه‌ی شماره‌ی ۱ واقع شده است. کاوش به مدت ۲۵ روز به طول انجامید و به اتمام نرسید. سازه‌ی شماره‌ی ۲۰ دارای ۱۲ فضا به صورت شمالی جنوبی است که از خشت ساخته شده‌اند. اتاق‌ها با زاویه مستقیم نسبت به هم قرار داشته و دیوارها تقریباً ۷۰ تا ۸۰ سانتی متر ضخامت دارند. ورودی‌های اصلی این سازه عموماً با دو لایه از اندود سفید و قرمز پوشیده شده‌اند. دو اجاق بزرگ پر از مقادیر زیاد خاکستر و زغال از فضاهای ۴ و ۵ به دست آمدند. قسمت خارجی اجاق‌ها با اندود رُسی پوشیده شده است. بر اساس مواد اندک فرهنگی به دست آمده که بیشتر قطعات سفال هستند، این سازه مربوط به دوره IV است.

واژگان کلیدی: شهرسوخته، اجاق، سازه‌های شماره ۱ و ۲۰، تخصص‌گرایی

آخرین زن فرمانروا در ایرانشهر: ملکه آذرمیدخت

تورج دریایی

دانشگاه کالیفرنیا، ایرواین

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۱/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۲/۱۴

خلاصه: ملکه آذرمیدخت، آخرین ملکه از سلسله ساسانیان بوده که در خلال صدی هفتم میلادی بر ایرانشهر حکمرانی می‌کرده است. در این نوشتار برآنیم تا با مرور زندگی و تصمیماتی که از جانب وی اخذ شد خاطره‌ی پدرش خسرو دوم (خسرو پرویز) را احیا نماییم. یکی از اعمال آذرمیدخت ضرب سکه با تصویر پدرش و نام خود بوده است. در این نوشتار در مورد این حرکت وی فرضیه‌ای جدید ارائه گردیده است. این مقاله نتیجه می‌گیرد که در پس ترور آذرمیدخت، نجیب زادگان اشکانی همچون اسپهبد فرخ هرمزد و پسرش رستم فرخزادان قرار داشته‌اند.

واژگان کلیدی: امپراتوری ساسانی، سکه‌شناسی ساسانی، ملکه آذرمیدخت، خسرو پرویز، اسپهبد فرخ هرمزد، رستم فرخزادان، فرمانروای زن ایران

آیا خالدی خدای آتش پیروز در نزد اورارتوییان بوده است؟

مریم دارا

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۲/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۳/۲۱

خلاصه: آتش جایگاهی مشخص در نزد اقوام باستانی داشته و نزد آنان از احترام و قداست برخوردار بوده است. جایگاه تقدیس شده‌ی آتش در نزد اقوام مختلف باستانی تا حدود زیادی مشخص گردیده، با این وجود این مهم کمتر در نزد اورارتوییان شناخته شده است. عموماً در نزد اقوام باستانی الاهی‌ای به نام خدای آتش وجود داشته که در مورد اورارتوییان چنین نبوده است. این مسئله از این نظر غیرمعمول می‌نماید که قاعدتاً آتش می‌بایست در محیط سردی که اورارتوییان در آن زندگی می‌نمودند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده باشد. هیچ ردی از اهمیت آتش و یا الاهی‌ای در این مورد در متون سلطنتی اورارتو دیده نمی‌شود، با این